

نقش ورزش در تحقق اهداف اعلامیه توسعه هزاره ملل متحد

حبیب کاشانی^۱، احمد شمس^۲، عبدالوحد زاهدی^۳

چکیده

اعلامیه هزاره ملل متحد، یکی از اسناد بین‌المللی مهم و ارزشمند در تاریخ سازمان ملل متحد محسوب می‌شود که اگرچه نتوانست به اهداف خود برسد، اما توانست نقش مهمی را در چارچوب‌بندی اهداف آتی برای تحقق صلح انجام دهد. در جهان امروز تهدیداتی مانند فقر و محرومیت، بی‌عدالتی، تبعیض‌های قومی و نژادی، نقض حقوق افراد، تهدیدهای زیست‌محیطی، تغییرات اقلیمی، شکل‌گیری گروه‌های تروریستی، اقدامات غیرانسانی و خلاف حقوق بین‌الملل، تهدیدهای پیش‌رویی هستند که ورزش می‌تواند با تأسی از اهداف اعلامیه توسعه هزاره ملل متحد، نقش اثربخش و ارزشمندی را در کنترل آنها انجام دهد. امروزه ورزش به عنوان یک بازیگر فعال در عرصه بین‌الملل برای تحقق اهداف سازمان ملل متحد به کار گرفته می‌شود و می‌تواند با ایجاد برنامه‌های مختلف در چارچوب اهداف سازمان ملل به تحقق و ترویج اهداف اعلامیه هزاره ملل متحد کمک کند.

واژگان کلیدی: حقوق بین‌الملل، ورزش، اعلامیه هزاره ملل متحد.

* استناددهی (APA): کاشانی، حبیب؛ شمس، احمد؛ زاهدی، عبدالوحد. (۱۴۰۰). نقش ورزش در تحقق اهداف اعلامیه توسعه هزاره ملل متحد. تحقیقات حقوقی آزاد. ۱۴(۵۱): ۳۲۵-۳۴۲. قابل بازیابی از:

http://alr.iauctb.ac.ir/article_687349.html

۱. دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل عمومی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: habib.kashani@gmail.com

۲. دانشیار گروه حقوق، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول). رایانامه: ahmad.sham@yahoo.com

۳. استادیار گروه حقوق، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: zahedi.abdolwahid@gmail.com

مقدمه

یکی از اجلاس‌های بزرگ رهبران جهان که نقش تعیین‌کننده‌ای در پیشبرد توسعه پایدار داشت، اجلاس هزاره ملل متحد بود. تشکیل این اجلاس تداوم روندی بود که با کنفرانس سازمان ملل درباره محیط‌زیست و توسعه (اجلاس زمین) در سال ۱۹۹۲ آغاز شده بود. رهبران جهان در اجلاس هزاره که از ۶ تا ۸ سپتامبر ۲۰۰۰ در نیویورک و به دعوت سازمان ملل متحد تشکیل شد، در مورد مجموعه‌ای از هدفهای قابل نیل در زمانی محدود و مشخص و هدف‌هایی برای مبارزه با فقر، گرسنگی، بیماری، بی‌سوادی، نابودی محیط‌زیست و تبعیض علیه زنان توافق کردند. در آن اجلاس، رهبران ۱۴۷ کشور و مقامات عالی‌رتبه ۱۹۱ ملت حضور داشتند که همین امر این کنفرانس را به یکی از بزرگترین گردهمایی‌های رهبران جهان تبدیل نمود. نتیجه این اجلاس تصویب اعلامیه هزاره ملل متحد بود که سندی راهنما برای عصر جدید بود و در آن کشورها متعهد شدند که با یکدیگر در زمینه ارتقاء توسعه و کاهش فقر تا سال ۲۰۱۵ میلادی همکاری نمایند. در این اعلامیه به منظور نیل به توسعه پایدار، هشت آرمان، در قالب ۲۱ هدف و شصت شاخص تعریف شده است. اعلامیه هزاره در تاریخ ۸ سپتامبر طی قطعنامه شماره A/RES /55/2 به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسید. (kenya.mfa.gov.ir, ۳۰ دی ۹۹) هدفهای توسعه هزاره چارچوبی برای کل نظام ملل متحد فراهم می‌سازد تا به‌طور منسجم با یکدیگر در جهت هدفی مشترک فعالیت کنند. «گروه توسعه ملل متحد» به تضمین این امر که هدفهای توسعه هزاره در مرکز این تلاشها باقی بماند، کمک خواهد کرد. سازمان ملل متحد در این زمینه تقریباً در همه کشورهای در حال توسعه و در شرایطی منحصربه‌فرد برای حمایت از ایجاد تغییر، برقراری ارتباط این کشورها با منابع و دانش، و کمک به این تلاشها در زمینه هماهنگی گسترده‌تر در سطح جهانی یاری رساند. (Jahanvatani) یکی از اهداف نهایی و غایی اعلامیه هزاره ملل متحد، برقراری صلح و امنیت بین‌المللی است. صلح و امنیت، مفهوم ثابتی نداشته و مفهوم آن‌ها با گذشت زمان دچار تغییر و تحول شده است. تا قبل از تحولات اخیر در روابط بین‌المللی، منبعث از نگاه نظامی که اصطلاحاً نظام وستفالیایی نامیده می‌شود، صلح و امنیت به معنای رعایت اصول حق حاکمیت، برابری حقوق، رعایت مصونیت کشورها و نمایندگان آنان، احترام به تمامیت ارضی کشورها، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر و حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات تلقی می‌شد. لکن، جهانی شدن سبب تغییر مفهوم صلح و امنیت بین‌المللی منبعث از نظام وستفالیایی شده است. در این دوره ماهیت تهدیدات تغییر یافته و تهدیدات از جنبه نظامی به حوزه‌های دیگر از جمله فقر و گرسنگی، تروریسم، قاچاق و جرائم سازمان‌یافته، شیوع بیماریهای مسری، مهاجرت‌های بی‌رویه، محیط‌زیست و نقض حقوق بشر تسری یافته است. بر اساس چنین تفسیری از صلح و امنیت بین‌المللی بوده است که شورای امنیت که رکن اصلی صلاحیت‌دار حفظ صلح و امنیت بین‌المللی

است، پس از پایان جنگ سرد، جنگهای داخلی، بحران‌های انسانی از جمله پاکسازیهای قومی و تصفیه نژادی، تغییر نظامهای سیاسی، تروریسم و نقض گسترده حقوق بشری را تهدید صلح و امنیت بین‌المللی تلقی کرده است. (اشرفی، ۱۳۹۳: ۱۰۹-۸۳)

۱- اعلامیه هزاره ملل متحد

یکی از ویژگی‌های اعلامیه هزاره ملل متحد چارچوب بخشیدن به سیاست‌ها و اصولی است تا با تنظیم آن مصادیق و حقوق مندرج در اعلامیه هزاره ملل متحد تحقق یابد. در این راستا می‌توان مصادیق اعلامیه هزاره ملل متحد را به سایر اسناد حقوق بشری بالاخص میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شبیه دانست و می‌توان این مصادیق را به عنوان حق‌های رفاهی حقوق بشری تعبیر کرد. در واقع، بهره‌مندی از این حق‌ها نیز همانند آزادی‌های مدنی و سیاسی، تضمین‌کننده کرامت انسان خواهد بود. مگر نه این است که آزادی‌های مدنی و سیاسی در نهایت بر ستون مستحکم کرامت انسانی تکیه زده، و با اتکا بر آن نتیجه نظری و اخلاقی می‌یابند. بر همین مبنا، حداقل‌های رفاهی نیز همانند آزادی مدنی و سیاسی، لازمه لاینفک کرامت انسانی خواهد بود (قاری سیدفاطمی، ۱۳۹۵: ۲۵۶). این حق‌های رفاهی در موازات با حق‌های سیاسی و مدنی می‌تواند بشریت را به سمت صلح و امنیت فراگیر و بین‌المللی رهنمود سازد. برای رسیدن به صلح و امنیت بین‌المللی پیش‌فرض‌ها و شاخصه‌های متعددی در اسناد بین‌المللی از جمله اهداف یا آرمانهای توسعه هزاره ملل متحد تعریف شده است که به نقش ورزش در تحقق هر یک به شرح جدول ذیل اشاره می‌کنیم.

اهداف توسعه هزاره ملل متحد	نقش ورزش
از بین بردن فقر شدید و گرسنگی	استفاده از قدرت ورزش برای جذب توریست ورزشی میزبانی مسابقات بین‌المللی و خلق فرصت‌های شغلی دیپلماسی ورزشی و جذب سرمایه‌گذار خارجی توسعه و بهبود زیرساخت‌های شهری
دست یافتن به آموزش ابتدایی همگانی	تشویق و حمایت از کودکان مهاجر، کودکان درگیر جنگ، کودکان خیابانی و سایر کودکان در معرض آسیب برای بهره‌مندی از حق تحصیل از طریق تبلیغات ورزشی، استفاده از ورزشکاران و تیم‌های ورزشی تاثیرگذار
گسترش و ترویج برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان	توانمندسازی زنان از طریق مشارکت اجتماعی در برنامه‌های ورزشی تشویق زنان در جهت توجه به سلامت جسمانی و پرهیز از بی‌عدالتی ورزشی حمایت از زنان برای حضور فعال در مسابقات ورزشی توانمندسازی زنان ناشی از خشونت‌های خانگی، اجتماعی، جنگ و... از طریق بازتجدید قوای جسمی و آرامش روحی
کم کردن مرگ کودکان	آگاهی‌بخشی از طریق تبلیغات ورزشی، ورزشکاران و تیم‌های ورزشی مطرح برای واکسیناسیون کردن فرزندان و مقابله با بیماری‌هایی مانند آبله، سرخک، ملاریا و...، پیشگیری از بارداری‌های ناخواسته و پرخطر منجر به فوت کودک
بهبود سلامت مادران	توانمندسازی زنان و مادران از طریق انجام فعالیت‌های ورزشی بالا بردن سرانه بهداشت روانی و کیفیت مطلوب‌تر زندگی از طریق فعالیت‌های ورزشی و ارتقا امید به زندگی مادران
گسترش مشارکت جهانی برای توسعه	جذب سرمایه‌گذار خارجی برای تأسیس سالن‌های ورزشی ایجاد ساختارهای مدرن و جذاب در جهت جذب توریستی ورزشی دیپلماسی ورزشی و حضور فعالانه در جامعه بین‌الملل محرومیت‌زدایی و کاهش فقر از طریق پتانسیل ورزش ایجاد سازوکارهای گفتگوی و آشتی بین‌المللی در جهت تقویت صلح جهانی حضور مؤثر در سازمان‌های بین‌المللی با استفاده از دیپلماسی ورزشی

* جدول شماره ۱

علاوه بر موارد فوق، امروزه برنامه‌های متعددی از جمله برنامه کاهش فقر، کاهش جرم، کاهش خشونت، کاهش بزهکاری اطفال و نوجوانان، کاهش تنش‌های روحی، کاهش مصرف مواد مخدر، روانگردان و الکل، افزایش امید، افزایش رفاه، افزایش عدالت اجتماعی، افزایش درآمد ملی، افزایش شاخصه‌های بهبود کیفیت زندگی، افزایش تاب‌آوری اجتماعی، بهبود سلامت روحی و جسمی و... در گرو پیوند این برنامه‌ها با قدرت معنوی و پتانسیل بالای ورزش است. شاید

بارزترین مثال برای نقش ورزش در تحول ساختار اجتماعی و بهبود سطح کیفی زندگی شهروندان بر مبنای اعلامیه هزاره ملل متحد را بتوان در دو شهر منچستر انگلیس و ملبورن استرالیا یافت. این دو شهر به جهت فقدان منابع طبیعی، معدنی و کشاورزی جز شهرهای فقیر و محروم شناخته می‌شدند، به گونه‌ای که در فاصله زمانی بین ۱۹۵۱ تا ۱۹۸۱، حدود ۵۲٪ مردم شهر منچستر به جهت نبود کار و فقر، مجبور به ترک شهرشان شدند. اما آنچه منجر به تحول این دو شهر شد، توجه به پتانسیل این دو شهر برای توسعه زیرساخت‌های ورزشی بود، تا جایی که با مطالعات صورت گرفته و استفاده بهینه از پتانسیل ورزش در این دو شهر، شهر منچستر در طی دهه اخیر توانسته میزبانی بازی‌های متعدد ورزشی را به عهده گیرد. کاندیدای میزبانی المپیک ۱۹۹۶ و ۲۰۰۰، میزبانی بازی‌های کشورهای مشترک‌المنافع در سال ۲۰۰۲، میزبانی مسابقات جهانی دوچرخه‌سواری در سال ۱۹۹۶ و ۲۰۰۰، مسابقات جهانی تنیس در سال ۱۹۹۷، مسابقات جهانی رانندگی در سال ۲۰۰۲، مسابقات جام باشگاه‌های اروپا در سال ۲۰۰۳، مسابقات پارالمپیک در سال ۲۰۰۶، مسابقات جهانی شنا در سال ۲۰۰۸ و... و ساخت حدود ۶۵,۰۰۰ استادیوم و زیرساخت ورزشی، توانسته است منچستر را به عنوان یکی از پیشرفته‌ترین و امن‌ترین شهرهای دنیا معرفی نماید (Schinke & Hanrahan, 2012: 219-224).

۲- بررسی جایگاه ورزش در تحقق صلح و امنیت بین‌الملل پس از تدوین اعلامیه هزاره ملل متحد

در طی چندین سال گذشته سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌های مردم‌نهاد، برنامه‌ها و پروژه‌های ملی و بین‌المللی زیادی را برای تحقق اهداف و چشم‌انداز اعلامیه هزاره ملل متحد برنامه‌ریزی و اجرا نموده‌اند که منجر به پیشرفت و پیشبرد مواد مندرج در اعلامیه هزاره ملل متحد شده و تأثیرات بسیاری را در نزدیک شدن به صلح و امنیت بین‌المللی ایجاد کرده است. این برنامه‌ها عمدتاً با الگوبرداری از اعلامیه هزاره ملل متحد و در همکاری بین‌المللی میان مؤسسات بین‌المللی و سازمان ملل متحد برنامه‌ریزی می‌شوند و عمدتاً در کشورهایی که دارای ساختار ضعیف اقتصادی و آموزشی هستند، اجرا می‌شوند. پیوند ورزش با برنامه‌های آموزشی، حقوقی، اجتماعی و اقتصادی در تحقق اهداف هزاره ملل متحد برای رسیدن به صلح و امنیت بین‌الملل موضوعی است که نتایج مثبت و قابل‌تأملی را به وجود آورده است و این پیوند تا حدی گسترش پیدا کرده که بسیاری از باشگاه‌های ورزشی جهان و بازیکنان سرشناس به اشکال مختلف در این پروژه‌ها و برنامه‌ها مشارکت دارند. در ادامه، ضمن بررسی اجمالی به جایگاه ورزش پس از تدوین اعلامیه هزاره ملل متحد در سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌های مردم‌نهاد، به بررسی تعدادی از برنامه‌ها و پروژه‌های ورزشی برای تحقق صلح و امنیت بین‌المللی در اقصی نقاط جهان می‌پردازیم.

۲-۱- نقش سازمانهای مردم‌نهاد در تحقق اهداف اعلامیه هزاره ملل متحد بر مبنای ورزش

نقش ورزش در تحقق و پیشبرد صلح و امنیت بین‌المللی تا آنجا پیش رفته است که در سال ۲۰۰۱، کوفی عنان (دبیرکل وقت سازمان ملل متحد) شخصی به نام Adolf Ogi را به عنوان مشاور ویژه خود در امور صلح و توسعه منصوب کرد. در سال ۲۰۰۳، سازمان ملل متحد پیش‌نویس طرحی را تصویب کرد که به موجب آن سال ۲۰۰۵ به عنوان سال بین‌المللی ورزش و آموزش‌های جسمانی نام‌گذاری شد. در این سال به همه کشورها توصیه شد تا به نقش ورزش در توسعه صلح و امنیت بین‌المللی و توسعه توجه کنند. و یا شورای اروپا به کشورهای اتحادیه اروپا تأکید کرد تا برای ایجاد وحدت و همگرایی اجتماعی و کاهش تنش و اختلافات، به قدرت و نقش ورزش (در سیاست‌های ملی خود) توجه ویژه‌ای داشته باشند (6: Lea-Howarth, 2006).

شاید بتوان اوج آشتی بین‌المللی با تکیه بر قدرت و پتانسیل ورزش را در دو رویداد دراماتیک تاریخی یافت. یکی از این رویدادها مربوط به جنگ جهانی اول است. در خلال جنگ جهانی اول در سال ۱۹۱۴، سربازان انگلیس و آلمان در آخرین روزهای سال، در آتش‌بس کریسمس با برگزاری یک مسابقه فوتبال برای چند روز آتش‌بس اعلام کردند و پس از بازی فوتبال با اهدا هدیه به یکدیگر، اثبات کردند که ورزش فوتبال تا چه میزان می‌تواند به زدودن جنگ و ایجاد دوستی و صلح کمک کند (27: Woodhouse, 2009)؛ هرچند عمر این آتش‌بس، بیش از چند روز نبود. رویداد دیگر مربوط به نقش ورزش در آرام کردن تنش‌ها و تهدیدهای دو کره است. دو کشوری که بارها یکدیگر را به استفاده از جنگ و مخاصمه مسلحانه تهدید می‌کردند، در المپیک تابستانی سیدنی در سال ۲۰۰۰، المپیک آتن ۲۰۰۴، المپیک زمستانی تورین ۲۰۰۶ در زیر یک پرچم مشترک در افتتاحیه المپیک حضور یافتند (fisv, 30 November 2010). بر مبنای همین پتانسیل است که امروزه همگان بر این امر واقف هستند که نگاه سازمان ملل متحد به مسابقات المپیک نگاه برآمده از ارزش‌های حقوق بین‌المللی است، بدین گونه که سازمان ملل متحد، المپیک را که هر دو سال یک‌بار در تابستان و زمستان برگزار می‌شود، ابزاری برای بهبود ارزش‌های صلح جهانی می‌داند (Lindsey & Chapman, 2017, P 121).

با واقف شدن جامعه جهانی در خصوص جایگاه ورزش در توسعه صلح و امنیت بین‌المللی، گروه‌های صلح‌طلب و انجمن‌های فعال در حوزه صلح، توانستند بیش از هر زمان دیگری ورزش را به صلح و امنیت بین‌المللی نزدیک کنند. امروزه سازمان‌های مردم‌نهاد و انجمن‌های بین‌المللی به این اثرگذاری سرعت و شتاب بیشتری داده‌اند که از جمله آنها می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

1- Madeley Youth and Community Centre (Derby)

این مرکز با برگزاری مسابقات فوتبال محلی در انگلستان برای حمایت از کردهای عراقی مهاجر به انگلیس، با هدف ایجاد گفتمان متقابل بین کردهای مهاجر و شهروندان انگلیس و کاهش تنش‌های پیش رو تاسیس شد. (Mahfoud Amara et al, 2005: 30)

2- Derby Bosnia Herzegovina Community Association

این انجمن در شهر دربی برای حمایت از ۸۰۰۰ بوسنیایی مهاجر به انگلیس در جهت حمایت از حقوق آنان تاسیس شد. (Ibid, p34)

3- Swansea World Stars football team

این پروژه با برگزاری مسابقات فوتبال با هدف حمایت از حقوق مهاجران در اتحادیه اروپا تاسیس شد و از زمان تاسیس موفق به خدمات گسترده‌ای در جهت صلح و امنیت بین‌الملل با بهره‌مندی از پتانسیل ورزش فوتبال شد و جوایز عدیده‌ای را نیز دریافت نموده است. (Ibid,46)

4- Centre For Youth Driven Development Initiatives

این مرکز در کشور اوگاندا برای حذف فقر، افزایش آگاهی‌های عمومی با بهره‌مندی از پتانسیل‌های ورزشی تاسیس شده است. (cfyddi)

5- Peace Players Organizational

این سازمان با استفاده از قدرت و پتانسیل ورزش، با هدف ترویج صلح، توسعه، آموزش و برابری تاسیس شده است و در مناطق مختلفی از دنیا با استفاده از قهرمانان و تیم‌های مطرح به اجرای اهدافشان می‌پردازند. در حال حاضر این سازمان در خاورمیانه، ایرلند شمالی، قبرس، افریقای جنوبی و امریکا حضور مشخصی دارد. (peace players)

6- Peace and Sport Organization

سازمان صلح و ورزش یک سازمان مردم‌نهاد مستقل بین‌المللی است که مقر آن در موناکو فرانسه می‌باشد و توسط Joël Bouzou که یکی از مدال‌آوران المپیک در رشته دو میدانی پنج‌گانه مدرن است، تاسیس شده است. هدف این سازمان، توسعه صلح و امنیت بین‌الملل با استفاده از قدرت و پتانسیل ورزش می‌باشد.

۲-۲ نقش ورزش در تحقق اهداف اعلامیه توسعه هزاره ملل متحد در السالوادور (مطالعه موردی ۱)

السالوادور کوچکترین و پرتراکم‌ترین کشور منطقه آمریکای مرکزی است. پایتخت آن سان سالوادور است. این کشور در جنوب آمریکای شمالی قرار دارد و به دریا هم راه دارد. السالوادور

توسط کشورهای هندوراس، گواتمالا و همچنین، خلیج فونسکا و اقیانوس آرام دربر گرفته شده است. جمعیت این کشور ۶۱۰۰۰۰۰ نفر است که اکثریت آنان از تبار مستیزو (دورگه سرخ پوست و اسپانیایی) هستند. بیشتر مردم السالوادور مسیحی هستند که بیش از نیمی از آن‌ها از پیروان شاخه کاتولیک رومی از مسیحیت هستند. برنج و لویا از مهم‌ترین مواد غذایی مردم این کشور است. مساحت آن ۲۱۰۴۱ کیلومتر مربع است. زبان اصلی آن اسپانیایی و واحد پول آن دلار آمریکا است (تا سال ۲۰۰۱ کولون السالوادور بود). این کشور مستعمره اسپانیا بوده و در سال ۱۸۲۱ استقلال یافته است. زبان‌های محلی ناهوات و لنکا که قبلاً رایج بوده تقریباً از میان رفته‌اند. این کشور گرفتار کودتاهای متعدد و خشونت سیاسی بوده است. السالوادور در سال ۱۹۳۱ میلادی، به دلیل سقوط قیمت قهوه در بازارهای جهانی با بحران عظیم اقتصادی روبه‌رو شد. اوضاع نابسامان اقتصادی، نارضایتی شدید مردم السالوادور را برانگیخت و شورش‌های دانشجویی و مردمی علیه دیکتاتوری هرناندز مارتینز آغاز شد. به دنبال این شورش‌ها، جنگ داخلی اوج گرفت و این جنگ سبب شد شمار بسیاری از مردم السالوادور به کشورهای همسایه پناهنده شوند.

این کشور در سال ۱۹۶۹ میلادی با کشور همسایه خود هندوراس بر سر یک گل فوتبال جنگید. پس از آن، جنگ‌های داخلی دوازده ساله (۱۹۹۱-۱۹۷۹) زیان‌های فراوانی به نهادها و سازمان‌های این کشور وارد آورد. در این جنگ داخلی که طی سال‌های یادشده بین گروه‌های چریکی چپگرا و نیروهای دولتی السالوادور جریان داشت، حدود ۷۵ هزار تن کشته و بیش از هفت هزار تن ناپدید شدند (ویکی پدیا، السالوادور). کشور السالوادور، به جهت وجود جنگ‌های داخلی ۱۲ ساله پس از سال ۱۹۸۰، محل شکل‌گیری خشونت‌های فردی و اجتماعی بوده است. در السالوادور با جمعیت حدود ۶ میلیون نفر در سال ۲۰۰۵ به طور میانگین در هر روز ۱۰ قتل به ثبت رسیده است که اکثر این جرائم از سوی جوانان با سنین حداکثر ۲۳ سال رخ داده است که با این میزان خشونت و قتل، السالوادور دومین کشور با تعداد بالای قتل در جهان می‌باشد. وجود این میزان از خشونت و شدت قتل در السالوادور باعث ایجاد نگرانی‌هایی میان دولت السالوادور و فعالان اجتماعی و حقوقی و مجامع بین‌المللی شد تا اینکه در سال ۲۰۰۵ با دستور وزیر آموزش السالوادور، عنوان شد که فعالیت‌های جسمانی و ورزش می‌تواند نقش بازدارنده و مهمی را برای کاهش و کنترل خشونت ایفا کند و بنابراین، با ایجاد یک برنامه مدون و علمی، مقوله پیشگیری از خشونت با ارائه الگوهای بین‌المللی در مدارس آغاز شد. این برنامه بر محوریت آموزش معلمان و دانش‌آموزان شکل گرفت. مدرسه بهترین محیط برای آموزش به جوانان و نوجوانان برای بالا بردن مهارت‌های زندگی و غلبه بر خشونت با افزایش حس مشارکت اجتماعی و همکاری متقابل و توجه به ورزش در ارتقا و مدیریت هیجانات و احساسات است. به دنبال افزایش این خشونت‌ها و ناتوانی مدیریت آموزشی برای حل این موضوع، نهایتاً پروژه‌ای در جهت کاهش خشونت با تکیه

بر الگوهای ورزشی پیشنهاد شد. در این پروژه اولویت اول ارائه آموزشهای لازم به معلمان مدرسه بود تا با ارائه این آموزشها به معلمان، در مرحله بعد بتوان به دانش آموزان آموزش داد. این پروژه بر روی ۱۴ مدرسه به صورت داوطلبانه مطالعه و برنامه ریزی شد. این پروژه بر اساس مدل روش زندگی ارائه شده از سوی سازمان بهداشت جهانی (WHO) ارائه شد که در ۳ دسته مهارت مختلف تقسیم بندی شد:

- ۱- مدیریت شخصی و از عهده (مشکلات) برآمدن (Coping and self-management)
- ۲- تعاملات و ارتباط با افراد دیگر (Communication and Interpersonal)
- ۳- توانایی تصمیم گرفتن برای حل مشکلات (Decision making/problem Solving)

در این پروژه به ۳ گروه یعنی مدیران مدارس، معلمان و دانش آموزان آموزشهایی مبتنی بر ورزش داده شد که این آموزشها بر مبنای سه دسته فوق و در شاخصه های مختلفی تقسیم بندی شد که به شرح ذیل اجرایی گشت:

مدیران	معلمان	دانش آموزان
		• مدیریت شخصی و از عهده (مشکلات) برآمدن
*	*	مسئولیت پذیری شخصی
*	*	تفریح و سرگرمی
*	*	مدیریت استرس
*	*	اعتماد به نفس
*	*	انگیزه
		* توجه به سلامت (جسمی-روحي)
		* پشتکار
	*	مدیریت
	*	تهذیب نفس

* ویژگی شخصیتی

* صبر و تحمل

• مهارت برقراری ارتباط و تعامل با دیگران

* برابری

* مشارکت با دیگران

* احترام به دیگران

* کار تیمی

* ارتباط

* مشارکت با دیگران

* مشورت دادن و مشورت گرفتن

• تصمیم‌سازی / داشتن تفکر انتقادی

* حل تعارضات

* حل مشکلات

مصادیق ارائه شده در جدول بالا و موضوعات مرتبط با هر یک از گروه‌های سه‌گانه دانش‌آموزان، معلمان و مدیران در قالب برنامه‌های ورزشی تدوین و هدف‌گذاری شد. در ادامه به تحلیل و بررسی تأثیر ورزش در ارتقا چند مصداق، از مصادیق فوق می‌پردازیم.

مسئولیت‌پذیری شخصی: در این بخش پروژه نقش فعالیت جسمانی و انجام ورزش در میزان تأثیرپذیری نوجوانان و جوانان برای ارتقا میزان مسئولیت‌پذیری‌شان مورد بررسی قرار گرفت. تشویق نوجوانان و جوانان به انجام ورزش و فعالیت‌های جسمانی به صورت مستقیم بر مسئولیت‌پذیری نوجوانان و جوانان تأثیر گذاشت. بر طبق یافته‌های این پژوهش، مدیران مدارس عنوان داشتند که در روزهایی که مدارس برنامه‌های ورزشی داشتند، نوجوانان کمتر از مدارس خارج می‌شدند و میزان غیبت‌ها به نحو چشمگیری کمتر از روزهای غیرورزشی بود که نشان‌دهنده

مسئولیت‌پذیری آنان برای حضور در مدرسه و عدم غیبت در مدرسه بود. همچنین، معلمان نیز به مثبت بودن آثار ورزش در آموزش مسئولیت‌پذیری نوجوانان و جوانان اشاره کردند و عنوان داشتند که آموزش مسئولیت‌پذیری در فعالیت‌های ورزشی فردی و گروهی باعث ارتقا میزان مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی نوجوانان و جوانان شده است.

مدیریت استرس: یکی دیگر از موضوعات مورد بررسی، تأثیر ورزش بر میزان استرس و مدیریت استرس بود. استرس نقش مستقیمی با میزان خشونت فردی و اجتماعی دارد، به گونه‌ای که هر چقدر میزان استرس در فرد و جامعه بیشتر باشد، میزان خشونت فردی و اجتماعی و تمایل به ارتکاب به جرائم خشن نیز بیشتر می‌باشد و برعکس آن نیز صادق است؛ یعنی با افزایش خشونت، میزان استرس در فرد مرتکب خشونت و قربانی خشونت و جامعه نیز بیشتر می‌شود. دانشمندان سطوح کورتیزول موجود در نمونه‌های بزاق ۱۲۲ زوج را بررسی کردند. این نمونه‌ها طی چهار روز متوالی و چهار بار در روز یعنی هنگام بیدار شدن از خواب، ۳۰ دقیقه بعد، اواسط یا اواخر بعدازظهر و وقت خواب از این داوطلبان گرفته می‌شد. سطوح کورتیزول زمانی که افراد از خواب برمی‌خیزند، افزایش می‌یابد، مدتی کوتاه پس از بیداری به اوج خود می‌رسد و سپس، به سرعت کاهش می‌یابد. محققان حاضر سطوح کورتیزول را با فرکانس خشونت بین فردی در روابط زوجین مقایسه کردند و نوعی اختلال در ریتم‌های کورتیزول روزانه را فقط در زنان مشاهده کردند؛ در واقع، سطوح کورتیزول در این زنان تمامی بعدازظهر به کندی کاهش می‌یافت و اواخر روز به بیش از حد معمول می‌رسید. جامعه علمی سال‌هاست بر این باور بوده که سیستم کنترلی محور هیپوتالاموس-هیپوفیز-آدرنال در بدن تحت تأثیر خشونت است. محور هیپوتالاموس-هیپوفیز-آدرنال، به تعامل پیچیده بین سه غده هیپوتالاموس، هیپوفیز و آدرنال گفته می‌شود که تولید کورتیزول را در واکنش به استرس کنترل می‌کند (ایسنا، ۷ دی ۱۳۹۳).

در پروژه انجام شده بر روی نوجوانان و جوانان السالوادور، فعالیت‌های ورزشی توانست به نحو چشمگیری استرس موجود را کاهش دهد. مدیران مدارس عنوان داشتند که فعالیت‌های ورزشی توانسته است استرس ناشی از مشکلات محیط خانوادگی نوجوانان و جوانان را کاهش دهد. در مطالعات صورت گرفته تا پیش از شروع این پروژه به دلایل فقر شدید و خشونت حاکم بر جامعه ۳۲٪ از نوجوانان و جوانان به شدت احساس استرس و ناامیدی می‌کنند، در حالیکه ۱۳٪ با خطر جدی اقدام به خودکشی مواجه هستند. نتیجه اقدامات ورزشی بر روی نوجوانان و جوانان نه تنها باعث شد که میزان این آمار کاهش پیدا کند، بلکه نوجوانان و جوانانی که از طریق فعالیت‌های ورزشی توانستند بر استرس موجود غلبه کنند، این الگو را در محیط خانوادگی خود نیز اجرایی نمودند. یکی از جوانانی که با اقدامات ورزشی توانست تا حد زیادی بر استرس و خشونت خود غلبه کند، عنوان داشت که «مادرم وقتی که وارد منزل می‌شد، سراسر از استرس بود و این استرس

تا حدی بود که در بدن خود احساس درد می کرد. من تصمیم گرفتم که فعالیت های ورزشی که در مدارس آموخته بودم را به مادرم آموزش دهم و پس از آن در منزل به همراه مادرم شروع به فعالیت ورزشی کردیم. با استمرار این کار مادرم تا حد زیادی توانست استرس را از زندگی خود دور کند و احساس امید و نشاط در زندگی مادرم به میزان زیادی رشد و گسترش یافت.»

احترام گذاشتن به دیگران: بر طبق جدول فوق، هر سه گروه درگیر برنامه ها و آموزشهای مرتبط برای احترام گذاشتن از طریق ورزش شدند. نتایج فعالیت های ورزشی و نظم موجود در قواعد ورزشی و لزوم بازی های جوانمردانه و احترام گذاشتن به سایر ورزشکاران باعث شد تا نوجوانان و جوانان السالوادور از طریق آموزه های ورزشی به سطح بالاتری از احترام گذاشتن به هم دست یابند. به عنوان مثال، یکی از دانش آموزان در خصوص میزان انتقال آموزه های ورزشی در بالا بردن سطح احترام به هم عنوان داشت: «بله، ما ارزشها را یاد گرفتیم، احترام به دیگران را یاد گرفتیم، اتحاد و همدلی را از طریق ورزش یاد گرفتیم، مسئولیت پذیری را یاد گرفتیم، من بر این باورم که اگر مجموعه این رفتارها را در زمین ورزشی یاد بگیریم، طبیعتاً در زندگی فردی و اجتماعی نیز با این ارزشها با دیگران برخورد می کنیم» (Young & Okada, 2014: 103-126).

ذکر یافته های پس از اجرای پروژه حکایت از این امر دارد که ورزش در تمامی حوزه ها و مصادیق کنترل جرم و خشم در السالوادور توانست به بهتر شدن فضای اجتماعی جامعه و کاهش خشونت و جرم کمک فراوانی نماید، به گونه ای که پس از اجرا و اتمام این پروژه در ۱۴ مدرسه موضوع پروژه، این پروژه جنبه ملی و سراسری پیدا کرد و سایر مدارس نیز با الگوبرداری از مدل و اجرای پروژه به نتایج مشابهی دست یافتند.

۲-۳- نقش ورزش در تحقق اهداف اعلامیه توسعه هزاره ملل متحد در کنیا (مطالعه موردی ۲)

یکی از مطالعات موردی مربوط به پروژه انجام شده برای تحقق صلح و توسعه بر مبنای ورزش مربوط به شهر کیلیفی کنیا است. کیلیفی شهری در استان ساحلی واقع در کشور کنیا است که جمعیت آن در سال ۲۰۰۵ میلادی حدوداً ۴۵/۷۸۳ نفر بوده است. مشخصات اجتماعی و اقتصادی این شهر به شرح زیر است:

- این شهر یکی از مناطق بسیار فقیر در کشور کنیا است.
- حدود ۸٪ جمعیت این شهر مبتلا به ویروس ایدز هستند که این آمار از متوسط مناطق دیگر کنیا بیشتر است.
- ۶۶٪ جمعیت این شهر زیر خط فقر زندگی می کنند.

- زندگی قبیله‌ای و ازدواج‌های درون قومی و قبیله‌ای از شاخصه‌های زندگی اجتماعی افراد این شهر است.
- اقتصاد این شهر بر پایه توریسم و کشاورزی است که زنان نقش فعالی در کشاورزی در این شهر دارند.
- در مناطق روستانشین، زنان از کمترین موقعیت‌ها و فرصت‌ها برای درآمدزایی بهره‌مند هستند.
- در مناطق شهرنشین، زنان از طریق فروش محصولات کشاورزی روستاها، پیش‌خدمتی و روسپیگری به امرار معاش می‌پردازند.
- ازدواج در سنین پایین و بعضاً عدم نیاز به کسب رضایت دختران برای ازدواج در این منطقه، امری شایع است.
- میزان ابتلا به ویروس ایدز در میان دختران این شهر، به نسبت سایر شهرهای کنیا بیشتر است.
- میزان سواد و آموزش‌های جنسی و اجتماعی در میان زنان و دختران این شهر در پایین‌ترین حد ممکن است.

با توجه به میزان بالای نابسامانی‌ها و فقر آموزشی و پایین بودن شاخص‌های زندگی، پروژه‌ای در این منطقه برای مبارزه با فقر و محرومیت و توسعه شاخصه‌های زندگی شکل گرفت. این پروژه با محوریت توسعه شاخصه‌های زندگی بر مبنای ورزش به برنامه‌ریزی برای آگاهی‌بخشی و بالا بردن شاخصه‌های زندگی پرداخت. تمرکز این پروژه ورزشی که (Moving the Goalposts Kilifi) نام داشت به شرح ذیل بود:

- آماده کردن و تقویت روحی-جسمی زنان و دختران از طریق ورزش فوتبال
- رشد اعتمادبه‌نفس و خودباوری از طریق بازی‌های گروهی و تیمی
- آموزش و مهارت حل مشکلات و توانمندسازی جسمانی
- بالا بردن ظرفیت‌های اجتماعی (تحمل و مدارا) از طریق گسترش مهارت‌های اجتماعی
- ارائه آموزشهای لازم در خصوص روشهای انتقال ویروس ایدز، آموزشهای جنسی
- ارائه آموزشهای لازم در خصوص توانمندسازی اقتصادی و مالی زنان (Gender, Sport and Development, December 2006)

در نهایت با برنامه‌ریزی مداوم ۵ ساله، برای اجرایی نمودن اهداف و برنامه‌های این طرح که مبتنی بر ورزش به‌ویژه ورزش فوتبال بود، در بسیاری از شاخصه‌های اجتماعی، اقتصادی، آموزشی

فرهنگی در این منطقه رشد چشمگیر و قابل توجهی محقق شد که نشان‌دهنده موفقیت برنامه‌های ورزشی برای مبارزه با فقر، محرومیت، بی‌اطلاعی و ناآگاهی و خشونت بود.

۲-۴- نقش ورزش در تحقق اهداف اعلامیه توسعه هزاره ملل متحد در تانزانیا (مطالعه موردی ۳)

یکی از اهداف اعلامیه هزاره ملل متحد کاهش مرگ‌ومیر ناشی از بیماری‌ها و کنترل بیماری‌هایی نظیر ایدز می‌باشد. کودکان و بزرگسالان در آفریقای سیاه یا زیرصحرایی (Sub-Saharan) بیشترین آمار مبتلایان به ویروس ایدز در جهان را دارند. در پایان سال ۲۰۰۹، تخمین زده شده که به صورت تقریبی ۳۲ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر به ویروس ایدز مبتلا هستند که از این میزان، ۲۲ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر در مناطق زیرصحرایی آفریقا زندگی می‌کنند که از این میان، زنان ۵۹٪ مبتلایان به ایدز در این منطقه می‌باشند. اکثر مبتلایان در رده سنی بین ۱۵ تا ۴۹ ساله می‌باشند. تعداد کودکان زیر ۱۵ سال مبتلا به ایدز در این منطقه از ۱ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر در سال ۲۰۰۱ به ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار نفر در سال ۲۰۰۹ افزایش یافته است. فقط در سال ۲۰۰۹ تخمین زده شده که ۳۰۰ هزار کودک در این سال به ویروس ایدز مبتلا شده‌اند. در کشور تانزانیا با جمعیت ۴۱ میلیون نفر میزان شیوع ایدز در میان افراد با رده سنی ۱۵ تا ۴۹ سال، از ۸/۸٪ به ۵٪ در سال ۲۰۰۹ کاهش یافته است که این میزان کاهش تنها در میان مردان مشاهده شده است و درصد زنان مبتلا به ایدز تغییری نداشته است. در میان جوانان، عمده‌ترین دلیل انتقال ویروس ایدز به دلیل روابط جنسی نامن و کنترل نشده می‌باشد، به گونه‌ای که در کشور تانزانیا حدود ۸۵٪ دلیل انتقال این ویروس به جهت روابط جنسی میان افراد می‌باشد. سن متوسط و معمول برقراری رابطه جنسی در تانزانیا برای دختران ۱۷ سال و برای پسران ۱۸ سالگی می‌باشد، در حالی که در سنین بسیار پایین‌تر، یعنی ۸ سالگی نیز موارد ابتلا به ایدز از طریق رابطه جنسی مشاهده شده است. در دهه ۱۹۹۰ میلادی یکی از اقدامات دولت برای کاهش ابتلا به ویروس ایدز ارائه آموزشهای پیشگیری در مدارس بود، اما به جهت عرف حاکم در این کشور، معلمان و دانش‌آموزان از طرح چنین موضوعاتی در کلاس‌های درس خندداری می‌کنند و از طرف دیگر، والدین نیز با مطرح شدن این موضوعات در مدرسه به شدت مخالف هستند و در مواردی برای جلوگیری از طرح این موضوعات مانع از ادامه تحصیل فرزندان خود شده‌اند و به همین دلیل می‌توان تلاش دولت برای کاهش ابتلا به ایدز از طریق مدارس را پروژه‌های شکست‌خورده قلمداد کرد. از طرف دیگر، در بسیاری از کشورها ارائه آموزشهای مقابله و پیشگیری از ایدز از طریق رسانه‌های ارتباط جمعی مدل موفق‌تری برای کاهش ابتلا به این ویروس قلمداد می‌شود، اما متأسفانه این مدل نیز در تانزانیا جایگاهی ندارد، به این دلیل که کمتر کسی در تانزانیا از وسایل ارتباط جمعی استفاده می‌کند (استفاده از روزنامه، ۱۱٪ زنان و ۱۶٪ مردان - رادیو ۳۴٪ زنان و ۴۴٪ مردان - تلویزیون ۱۴٪ زنان و ۲۰٪ مردان). بنابراین تمام روشهای

به کار گرفته شده در تانزانیا نتوانست به انتقال و انتشار ویروس ایدز کمک کند و پروژه‌های مختلف ملی با شکست مواجه شد.

بر طبق مطالعات صورت گرفته، مردم تانزانیا به ویژه نوجوانان و جوانان علاقه زیادی به دیدن و پیگیری کردن برنامه‌ها و مسابقات ورزشی دارند. بچه‌ها عمدتاً از حضور در مسابقات ورزشی و بازی‌های ورزشی مدارس و محلات استقبال می‌کنند و بنابراین، نوجوانان و جوانان می‌توانند با تزییق مهارت‌های زندگی در ورزش ضمن دیدن برنامه‌های ورزشی مورد علاقه‌شان، از آموزه‌های مهارت‌های زندگی نیز بهره‌مند شوند. ضرورت برنامه‌ریزی‌های مبتنی بر ورزش برای بالا بردن میزان شاخصه‌های بهداشتی جامعه و سلامت فردی و اجتماعی بشریت بر مبنای اهداف هزاره ملل متحد موجب شد تا سازمان ملل نیز با درک و گسترش این دیدگاه، بر طبق قطعنامه ۵۸/۵ سال ۲۰۰۵ را به عنوان سال «سال بین‌المللی ورزش و آموزه‌های جسمانی» نام‌گذاری کند. همچنین، سازمان ملل متحد بر نقش بنیادین ورزش برای افزایش شناخت و آگاهی‌های لازم برای آشنایی با بیماری ایدز تأکید نمود. بر طبق قطعنامه سازمان ملل متحد، ورزش می‌تواند باعث بهبود سلامت جسمانی و رضایت از زندگی شود و همچنین می‌تواند ارزش‌های زندگی و مهارت‌های زندگی را توسعه و نهادینه سازد.

در سال ۲۰۰۱، پروژه‌ای تحت عنوان The Emima Program در خصوص ارائه آموزشهای زندگی بر مبنای ورزش در دارالسلام تانزانیا برای گروههای مختلف نوجوانان و جوانان طراحی و برنامه‌ریزی شد. این پروژه بر آموزش اولیه برای مربیان فوتبال برنامه‌ریزی شده بود و علاوه بر مهارت‌های زندگی، آموزشهایی را در خصوص شناخت ایدز و کنترل آن ارائه می‌داد. در سال ۲۰۰۴، دکتر مارو تصمیم گرفت تا به بررسی نتایج این پروژه بپردازد و تأثیرات آن را در آگاهی بخشیدن به نوجوانان و جوانان بررسی کند. هدف این بررسی مجدد یافتن نتایج ارائه آموزش به مربیان فوتبال برای آموزش بعدی به نوجوانان و جوانان در جهت استفاده از روش‌های کنترل‌کننده ایدز در رابطه جنسی برای آگاه شدن از روابط جنسی امن و بدون آسیب بود. برای بررسی این موضوع، تیم مطالعاتی پروژه به مقایسه جوانان آموزش دیده از طریق پروژه The Emima Program با یک گروه از جوانان بین سنین ۱۵-۱۲ ساله که استانداردهای مدارس را در خصوص آموزش مقابله با ایدز آموخته بودند، پرداخت. یک گروه سوم نیز در دارالسلام تحت مطالعه قرار گرفت که این گروه شامل افرادی بودند که برنامه‌های مقابله با ایدز را نه در پروژه The Emima Program آموزش دیده بودند و نه در مدارس به آنها آموزش داده شده بود.

جامعه آماری این مقایسه شامل ۱۰۵۰ شرکت‌کننده بود که ۷۶۴ نفر از این افراد در دو مرتبه، یعنی قبل از شروع پروژه و بعد از آن آزمایش ایدز را داده بودند. برای رسیدن به نتایج دقیق‌تر این پروژه علاوه بر دارالسلام، دو شهر دیگر نیز به طور همزمان مورد مطالعه قرار گرفتند که این دو

شهر به نسبت دارالسلام شهرهای فقیرتر و آسیب‌پذیرتری بودند. برای اجرای پروژه به ۱۰۰ مربی به مدت ۶ ماه آموزشهای لازم داده شد و در استخدام پروژه قرار گرفتند.

پس از پایان این پروژه، یافته‌های پژوهش اثبات نمود که در سه گروه مورد مطالعه (جوانان و نوجوانان آموزش‌دیده از طریق برنامه‌های ورزشی تحت عنوان پروژه The Emima Program با جوانان و نوجوانان آموزش‌دیده از طریق برنامه‌های استنادسازی شده مدارس با کودکان آموزش‌ندیده) در کلیه شاخصه‌ها، نوجوانان و جوانان تحت آموزش پروژه The Emima Program از کیفیت مطلوب‌تری برای مدیریت زندگی خود و مقابله با بیماری‌های مزمن بهره‌مند بودند، به گونه‌ای که بیشتری آمار مربوط به روابط جنسی کم‌خطر و امن مربوط به افراد تحت آموزش این پروژه بود که این موضوع نشان‌دهنده تأثیر شگرف ورزش برای تحقق اهداف هزاره ملل متحد، به خصوص بهداشت فردی و اجتماعی و مقابله با ایدز می‌باشد که به نحوی نظام آموزشی سنتی محور مدارس تانزانیا را نیز به چالش کشید (Schinke & Hanrahan, 2012, pp 149-162).

بحث و نتیجه‌گیری

اعلامیه هزاره ملل متحد توانست افق جدیدی را پیش روی دولت‌ها ترسیم نماید تا از طریق آن جامعه جهانی به سمت کاهش فقر و محرومیت‌های اجتماعی، آموزشی و بهداشتی حرکت نماید. این افق جدید باعث شد تا نه تنها دولت‌ها، بلکه سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌های مردم‌نهاد با توسل بر اهداف آن به یک هدف مشترک، یعنی تحقق صلح و امنیت بین‌المللی بیندیشند. برای تحقق این هدف که می‌توان آن را غایت تمامی اهداف حقوق بشری نامید، ورزش می‌تواند به عنوان یک شتاب‌دهنده به تحقق اهداف اعلامیه هزاره ملل و در نهایت تحقق صلح و امنیت بین‌المللی کمک نماید. امروزه برای تحقق بسیاری از ابعاد و اهداف اعلامیه هزاره ملل متحد، ورزش نقش بسیار فعال و مثبتی دارد که می‌تواند زمینه تحقق این اهداف را موجب شود. در طی چند سال اخیر، سازمان ملل متحد و ارگان‌های زیرمجموعه آن و همچنین، سازمان‌های مردم‌نهاد تلاش نموده‌اند تا با پیوند اهداف اعلامیه هزاره ملل متحد با ورزش، موجبات شکوفایی و رشد جوامع محروم و فقیر را در تمامی ابعاد و زمینه‌ها فراهم آورند. بر این اساس، مطالعات موردی گسترده‌ای در میان کشورها بالاخص کشورهای محروم شکل گرفت تا از طریق ورزش، راه کاهش خشونت و فقرزدایی و دسترسی به آموزه‌های اجتماعی و حقوق بشری برای تحقق صلح فراهم گردد. این مطالعات که جنبه اجرایی و عملیاتی داشته، به این پیش‌فرض پاسخ قاطع و روشنی داده است که ورزش می‌تواند نقش مثبت و بی‌بدیلی را برای تحقق صلح بر مبنای اهداف سازمان ملل متحد (خاصا اهداف اعلامیه هزاره ملل متحد) ایفا نماید. سه نمونه بسیار موفق در این زمینه مربوط به سه کشور السالوادور، کنیا و تانزانیا بود که به دلیل فقر گسترده و نبود برنامه‌های آموزشی موفق، این کشورها با چالش‌های فراوان اجتماعی، اقتصادی و اخلاقی مواجه بودند. اما با

ورود نهادهای بین‌المللی، برای حل این مشکلات و با مطرح شدن برنامه‌های آموزشی مبتنی بر ورزش، نتایج درخشان و قابل‌تأملی در هر سه کشور رخ داد.

در کنار این سه برنامه، برنامه‌های بسیار دیگری نیز در کشورهای فقیرنشین آفریقا اجرا شد و در تمامی این برنامه‌ها، ورزش توانست با پیوند خود با اهداف اعلامیه هزاره ملل متحد، به تحقق صلح و امنیت بین‌المللی کمک نماید.

منابع

- اشرفی، داریوش (۱۳۹۳). **تفسیر جدید از صلح و امنیت بین‌المللی و تأثیر آن بر مفهوم حاکمیت ملی**. فصلنامه پژوهش حقوق عمومی، سال پانزدهم، شماره ۴۲، صص ۱۰۹-۸۳.
- سیدفاطمی، سید محمد قاری (۱۳۹۵). **حقوق بشر در جهان معاصر**. موسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی، تهران، ۱۳۹۵.
- ایسنا، (۷ دی ۱۳۹۳). قابل دسترسی در:

<https://b2n.ir/950567>

- fisu, 30 November 2010, <https://www.fisu.net/news/summer-universiade/2015-su-update-both-koreas-marching-together-again-after-2003-su>
- Gender, Sport and Development, December 2006. Available at: <http://www.toolkitsportdevelopment.org/html/resources/3D/3D3A3165-E59F-4659-9C4C-60B6E970CAB0/GSAD-Budapest.ppt>
- Iain Lindsey and Tony Chapman (2017). **Enhancing the Contribution of Sport to the Sustainable Development Goals**. London, Published by the Commonwealth Secretariat
- Lea-Howarth Jonathan (2006). **Sport and Conflict: Is Football an Appropriate Tool to Utilise in Conflict Resolution, Reconciliation or Reconstruction?**
- Mahfoud Amara et al, (2005). **The Roles of Sport and Education in the Social Inclusion of Asylum Seekers and Refugees: An Evaluation of Policy and Practice in the UK**, Institute of Sport and Leisure Policy & University of Stirling
- Schinke Robert and Hanrahan Stephanie (2012). **Sport for Development, Peace, and Social Justice**, West Virginia University
- Young Kevin & Okada Chiaki (2014). **Sport, Social Development and Peace**, Howard House, Emerald Group Publishing Limited
- Woodhouse, Tom (2009). **"Building a global peace culture"**. Conflict and culture roundtable, cultural initiatives in peace building. Tokyo: Joint Research Institute for International Peace and Culture.